

Wyroby budowlane wprowadzone do obrotu w świetle obowiązujących przepisów.

Wyroby budowlane w świetle ustawy Prawo Budowlane

Art. 10

Stosownie do postanowień art. 10 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (*tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 290*), wyroby wytworzone w celu zastosowania w obiekcie budowlanym w sposób trwały, o właściwościach użytkowych, umożliwiających prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym spełnienie podstawowych wymagań, można stosować przy wykonywaniu robót budowlanych wyłącznie, jeżeli wyroby te zostały wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku krajowym zgodnie z przepisami odrębnymi, a w przypadku wyrobów budowlanych – również zgodnie z zamierzonym zastosowaniem.

Powyższymi przepisami odrębnymi są m.in.:

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (*Dz. U. L 88 z 4.4.2011, s. 5*), w odniesieniu do wyrobów budowlanych objętych normami zharmonizowanymi w skrócie rozporządzenie 305/2011 lub tzw. CPR (Construction Products Regulation 305/2011); w pełni obowiązuje od 1 lipca 2013 we wszystkich państwach członkowskich UE, a przy tym jest stosowane wprost

i nie wymaga żadnych zmian w systemie krajowych aktów prawnych.

2. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (tekst jednolity Dz. U. z 2014r., poz. 883, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w odniesieniu do wyrobów budowlanych nieobjętych normami zharmonizowanymi, dla których zakończył się okres koegzystencji

(o którym mowa w art. 17 ust. 5 ww. rozporządzenia), i dla których nie zostały wydane europejskie oceny techniczne.

3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (*Dz. U. Nr 198 z 2004 r., poz. 2041 z późn. zm.*) - jako akt wykonawczy

Art. 25. Ustawy Prawo budowlane

Do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru budowlanego należy: (...)

2) sprawdzenie jakości wykonywanych robót budowlanych i stosowania przy wykonywaniu tych robót zgodnie z art. 10;

Art. 26. Ustawy Prawo budowlane

Inspektor nadzoru inwestorskiego ma prawo:

1) wydawać kierownikowi budowy lub kierownikowi robót polecenia, potwierdzone wpisem do dziennika budowy, dotyczące: (...) przedstawienia (...) informacji i dokumentów potwierdzających zastosowanie przy wykonywaniu robót budowlanych wyrobów, zgodnie z art. 10,

Art. 46. Ustawy Prawo budowlane

Kierownik budowy (rozbiórki), a jeżeli jego ustanowienie nie jest wymagane - inwestor, jest obowiązany przez okres wykonywania robót budowlanych przechowywać dokumenty stanowiące podstawę ich wykonania, a także oświadczenie dotyczące wyrobów budowlanych jednostkowo zastosowanych w obiekcie budowlanym, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych, oraz udostępniać te dokumenty przedstawicielom uprawnionych organów.

Art. 81. 1. Ustawy Prawo budowlane

Do podstawowych obowiązków organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego należy:

1) nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przepisów prawa budowlanego, a w szczególności (...)

e) Stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych wyrobów zgodnie z art. 10;

Art. 81c. 1. Ustawy Prawo budowlane

Organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego przy wykonywaniu zadań określonych przepisami prawa budowlanego mogą żądać od uczestników procesu budowlanego, właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego, informacji lub udostępnienia dokumentów: (...)

2) świadczących, że wyroby stosowane przy wykonywaniu robót budowlanych, a w szczególności wyroby budowlane, zostały wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku krajowym zgodnie z przepisami odrębnymi.

Procedura wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych w systemie europejskim, z oznakowaniem CE

W świetle art. 1, rozporządzenie Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (*Dz. U. L 88 z 4.04.2011, s.5*) określa warunki wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku wyrobów budowlanych, poprzez ustanowienie zharmonizowanych zasad wyrażania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do ich zasadniczych charakterystyk oraz zharmonizowanych zasad stosowania oznakowania CE na tych wyrobach.

Podstawowe definicje wg. rozporządzenia Nr 305/2011:

pkt. 1) "wyrób budowlany" oznacza każdy wyrób lub zestaw wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, którego

właściwości wpływają na właściwości użytkowe obiektów budowlanych w stosunku do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych;

pkt. 4) "zasadnicze charakterystyki" oznaczają te cechy wyrobu budowlanego, które odnoszą się do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych; Zasadnicze charakterystyki wyrobów budowlanych określa się w zharmonizowanych specyfikacjach technicznych w odniesieniu do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych.

pkt. 5) "właściwości użytkowe wyrobu budowlanego" oznaczają właściwości użytkowe odnoszące się do odpowiednich zasadniczych charakterystyk wyrażone jako poziom lub klasa, lub w sposób opisowy;

pkt.10) "zharmonizowane specyfikacje techniczne" oznaczają

- normy zharmonizowane
- europejskie dokumenty oceny

(tj. dokumenty przyjmowane przez jednostki ds. oceny technicznej tzw. organizacje JOT do celów wydawania europejskich ocen technicznych, czyli dotychczas europejskich aprobat technicznych).

W myśl art. 8 ust. 3 rozporządzenia Nr 305/2011 dla każdego wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną lub dla którego wydana została europejska ocena techniczna oznakowanie CE jest jedynym oznakowaniem potwierdzającym zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi w odniesieniu do jego zasadniczych charakterystyk, objętych tą normą zharmonizowaną lub europejską oceną techniczną. Państwa członkowskie nie wprowadzają zatem do środków krajowych żadnych odniesień lub wycofują z nich wszelkie odniesienia do innego niż oznakowanie CE oznakowania potwierdzającego zgodność z deklarowanymi właściwościami użytkowymi w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk objętych normą zharmonizowaną.

Wymaganiom rozporządzenia Nr 305/2011 podlegają obowiązkowo wyroby budowlane objęte normami zharmonizowanymi lub dla których wydane zostały europejskie oceny techniczne. Wyroby te mogą być wprowadzone do obrotu – co do zasady – wyłącznie po umieszczeniu na nich oznakowania CE (zobacz art. 4 ust. 1 i art. 8 ust. 3 rozporządzenia Nr 305/2011). Dopuszczalne odstępstwo od tego obowiązku określają przepisy art. 5 w zw. z art. 8 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia Nr 305/2011.

Ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego w odniesieniu do jego zasadniczych charakterystyk przeprowadzana jest zgodnie z jednym z systemów określonych w załączniku V rozporządzenia Nr 305/2011, przez producenta, z udziałem, jeżeli zastosowany system oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych tego wymaga, jednostki notyfikowanej (notyfikowanej jednostki certyfikującej albo notyfikowanego laboratorium).

W każdym systemie oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wymagane jest utworzenie i prowadzenie przez producenta zakładowej kontroli produkcji, producent wyrobu sporządza, jako podstawę do deklaracji właściwości użytkowych, dokumentację techniczną

opisującą wszystkie istotne elementy związane z wymaganym systemem oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych.

Po przeprowadzeniu oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych producent sporządza deklarację właściwości użytkowych zgodnie z art. 4 i 6 rozporządzenia Nr 305/2011 – która wyraża właściwości użytkowe wyrobu budowlanego w odniesieniu do jego zasadniczych charakterystyk zgodnie z odpowiednimi zharmonizowanymi specyfikacjami technicznymi

(tj. normami zharmonizowanymi lub europejskimi dokumentami oceny) dla deklarowanego zamierzonego zastosowania lub zastosowań tego wyrobu – oraz umieszcza oznakowanie CE wraz z informacją towarzyszącą temu oznakowaniu, w sposób określony w art. 9 rozporządzenia Nr 305/2011.

Poprzez umieszczenie lub zlecenie umieszczenia oznakowania CE producent bierze na siebie odpowiedzialność za zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi oraz za jego zgodność ze wszystkimi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Nr 305/2011 i innym stosownym ustawodawstwem harmonizacyjnym Unii odnoszącym się do umieszczania tego oznakowania – a wyrób może być wprowadzony do obrotu na wspólny rynek europejski.

Zgodnie z art. 4.2 rozp. 305/2011 jeżeli wyrób budowlany objęty jest normą zharmonizowaną lub jest zgodny z wydaną dla niego europejską oceną techniczną, informacje w każdej formie o jego właściwościach użytkowych w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk, jak określono w mającej zastosowanie zharmonizowanej specyfikacji technicznej, można podać wyłącznie, o ile zostały włączone do deklaracji właściwości użytkowych i w niej wyszczególnione, (...).

Deklaracja właściwości użytkowych zawiera: (m.in.) - art. 6 rozp. 305/2011

- określenie typu wyrobu,
- system lub systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego,
- numer referencyjny i datę wydania normy zharmonizowanej lub europejskiej oceny technicznej,
- zamierzone zastosowanie wyrobu budowlanego zgodnie ze zharmonizowaną specyfikacją techniczną,
- wykaz zasadniczych charakterystyk określonych w zharmonizowanej specyfikacji technicznej dla deklarowanego zamierzonego zastosowania i właściwości użytkowe, które wiążą się z uwzględnieniem przepisów w miejscu, gdzie producent zamierza udostępnić wyrób na rynku.

Deklaracje wystawia się wg wzoru z załącznika III rozp. Nr 305/2011, który został zmieniony rozp. Nr 574/2014.

Dostarczanie deklaracji właściwości użytkowych - art. 7 rozp. 305/2011

1. Dla każdego wyrobu udostępnianego na rynku dostarcza się kopię deklaracji właściwości użytkowych w formie papierowej albo przesyła się ją drogą elektroniczną. (...)
2. Kopię deklaracji właściwości użytkowych w formie papierowej dostarcza się na żądanie odbiorcy.
3. W drodze odstępstwa od ust. 1 i 2 kopia deklaracji właściwości użytkowych może zostać udostępniona na stronie internetowej (...)
4. Deklaracja właściwości użytkowych jest dostarczana w języku lub językach wymaganych przez państwo członkowskie, w którym wyrób jest udostępniony.

Zasady i warunki umieszczania oznakowania CE - art. 9 rozp. 305/2011

1. Oznakowanie CE umieszcza się na wyrobie budowlanym lub na jego etykiecie w sposób widoczny, czytelny i trwały.

W przypadku gdy nie jest to możliwe lub nie można tego zapewnić z uwagi na charakter wyrobu, umieszcza się je na opakowaniu lub na dokumentach towarzyszących.

3. Oznakowanie CE umieszcza się przed wprowadzeniem wyrobu budowlanego do obrotu. Może mu towarzyszyć piktogram lub inny znak wyraźnie wskazujący na szczególne zagrożenie lub zastosowanie.

Oznakowaniu CE towarzyszą - art. 9 ust. 2 rozp. 305/2011

- dwie ostatnie cyfry roku, w którym zostało ono po raz pierwszy umieszczone,
- nazwa i adres siedziby producenta lub znak identyfikujący,
- niepowtarzalny kod identyfikacyjny typu wyrobu,
- numer referencyjny deklaracji właściwości użytkowych,
- poziom lub klasa zadeklarowanych właściwości użytkowych,
- odniesienie do zastosowanej zharmonizowanej specyfikacji technicznej,
- w stosownych przypadkach numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej ,
- zamierzone zastosowanie wyrobu określone w zastosowanej zharmonizowanej specyfikacji technicznej.

Art. 11 ust. 6 rozp. Nr 305/2011

Producenci podczas udostępniania wyrobu budowlanego na rynku zapewniają, aby wyrobowi towarzyszyły instrukcje obsługi i informacje na temat bezpieczeństwa w języku określonym przez dane państwo członkowskie, łatwo zrozumiałym dla użytkowników.

Wyrobowi z oznakowaniem CE wg CPR powinny więc towarzyszyć:

- kopia deklaracji właściwości użytkowych
- instrukcja obsługi wyrobu
- karta charakterystyki wyrobu, jeżeli wymaga tego REACH

- informacje na temat bezpieczeństwa wyrobu
- informacja o substancjach niebezpiecznych

Procedura wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych w systemie krajowym, z oznakowaniem znakiem budowlanym.

Określenie specyfikacji technicznej, m.in. w zależności od zamierzonego przeznaczenia wyrobu, którą może być Polska Norma wyrobu, niemająca statusu normy wycofanej, lub aprobaty technicznej (jeżeli dla wyrobu budowlanego nie została ustanowiona Polska Norma wyrobu, wówczas producent powinien uzyskać aprobatę techniczną).

Producent wyrobu lub jego upoważniony przedstawiciel, mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (którego ustanowienie jest obligatoryjne, jeżeli siedziba producenta jest zlokalizowana poza granicami Polski), dokonuje właściwej oceny zgodności wyrobu ze specyfikacją techniczną, z udziałem, jeśli zastosowany system oceny zgodności tego wymaga, jednostki akredytowanej (akredytowanej jednostki certyfikującej wyroby albo akredytowanego laboratorium). W każdym systemie oceny zgodności wymagane jest utworzenie i prowadzenie przez producenta zakładowej kontroli produkcji.

Sposób deklarowania zgodności wyrobów budowlanych na podstawie oceny zgodności z Polską Normą wyrobu, niemającą statusu normy wycofanej, lub aprobatą techniczną, wymagane systemy oceny zgodności dla poszczególnych grup wyrobów budowlanych, sposób znakowania wyrobów budowlanych znakiem budowlanym, zawartość i wzór krajowej deklaracji zgodności oraz zakres informacji dołączanej do wyrobu budowlanego znakowanego znakiem budowlanym zostały określone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. Nr 198, poz. 2041, z późn. zm.).

art. 12 ww. rozporządzenia

1. Do wyrobu budowlanego oznakowanego znakiem budowlanym producent jest obowiązany dołączyć informację zawierającą:

- 1) określenie, siedzibę i adres producenta oraz adres zakładu produkującego wyrób budowlany;
- 2) identyfikację wyrobu budowlanego zawierającą: nazwę, nazwę handlową, typ, odmianę, gatunek i klasę według specyfikacji technicznej;
- 3) numer i rok publikacji Polskiej Normy wyrobu lub aprobaty technicznej, z którą potwierdzono zgodność wyrobu budowlanego;
- 4) numer i datę wystawienia krajowej deklaracji zgodności;
- 5) inne dane, jeżeli wynika to ze specyfikacji technicznej;

6) nazwę jednostki certyfikującej, jeżeli taka jednostka brała udział w zastosowanym systemie oceny zgodności wyrobu budowlanego.

2. Informację, o której mowa w ust. 1, należy dołączyć do wyrobu budowlanego w sposób określony w specyfikacji technicznej, a jeśli specyfikacja techniczna tego nie określa - w sposób umożliwiający zapoznanie się z nią przez stosującego ten wyrób.